

Pracovať svedomito

Pre toho, kto chce byť svätý, nestačí iba pracovať: musí pracovať dobre a usilovne, musí sa vedieť vyrovnávať s neúspechmi a vo svojich každodenných činnostiach sa cvičiť v čnostiach, ako je napr. trpezlivosť a láska. Nový redakčný článok o posväcovaní práce.

24.06.2019

Ak chceme skutočne posväcovať prácu, musíme nutne plniť prvú podmienku: pracovať dobre a

*poctivo po stránke ľudskej i nadprirodzenej.*¹

V predchádzajúcom článku sme už videli, že pracovať z **nadprirodzeného dôvodu** je niečo ako **duša** posväcovania práce.² Teraz sa zamyslíme nad tým, že **matériou**, ktorú táto duša oživuje, je dobre urobená práca, pretože nadprirodzený dôvod – ak je láska k Bohu a blížnym skutočná – nevyhnutne vyžaduje, aby sme sa snažili pracovať čo najlepšie.

Zvlášť by sme mali mať na mysli, že podľa učenia svätého Josemaríu predpokladá posväcovanie bežnej práce jej dobré vykonanie, precíznosť a vzorné plnenie si pracovných a spoločenských povinností. Znamená to pracovať svedomito, zodpovedne, vytrvalo, s láskou a starostlivo.

Ak chceme, aby bolo učenie zakladateľa Opus Dei pre nás prínosné, je dobré všimnúť si, že keď

hovoríme „pracovať dobre“, myslíme tým predovšetkým **pracovnú činnosť**, nie pracovný výsledok.

Môže sa totiž stať, že pracujeme dobre a predsa práca dopadne zle, či už pod vplyvom nechceného pochybenia, alebo kvôli príčinám, ktoré sme nezapríčinili. V takých prípadoch – a stávajú sa často – sa jasne ukáže, kto pracuje v kresťanskom duchu a kto sa ženie hlavne za úspechom. Pre toho prvého má význam predovšetkým samotná pracovná činnosť; a hoci nedosiahne dobrý výsledok, vie, že nič z toho, čo sa snažil urobiť dobre z lásky k Bohu a z túžby spolu vykupovať s Kristom, nevyšlo nazmar; nestázuje si na protivenstvách, snaží sa ich prekonať a berie ich ako príležitosť k užšiemu zjednoteniu sa s Pánovým krížom. Pre toho druhého je naopak neúspechom všetko, čo sa mu nepodarí. Ten, kto takto zmýšľa,

nikdy nepochopí, čo znamená posväcovať prácu.

Pracovať svedomito znamená pracovať bezchybne z nadprirodzeného dôvodu.

Neznamená to pracovať dobre a „potom“ pridať nadprirodzený dôvod. Ide o niečo oveľa hlbšie: o lásku k Bohu, ktorá má kresťana viesť k tomu, aby robil svoju prácu čo najlepšie; ***nemôžeme ponúkať Pánovi niečo, čo by nebolo – hoci aj v rámci obmedzených ľudských možností – dokonalé, bez chyby, čo by aj v najmenších detailoch nebolo vykonané starostlivo. Boh neprijíma žiadnu fušerskú prácu. Nenoste mi nič, čo by malo chybu, pripomína nám Sväté Písmo, pretože by to bolo nehodné Hospodina.***³

Ak sa človek snaží takto žiť, potom sa obvykle práca vydarí a dosiahne dobré výsledky. Navyše, často sa

stáva, že ten, kto sa snaží posväcovať prácu, vynikne odborne medzi svojimi kolegami, pretože láska k Bohu vedie k tomu, aby sa človek **vždy a s radosťou prekonával v povinnostiach a v obetách.**⁴ Nikdy však nesmieme zabúdať a oplatí sa opakovať to -, že Boh niekedy dopúšťa protivenstvá a neúspechy, aby sme si očistili svoje úmysly a mali podiel na Pánovom kríži. Neznamená to však, že sme pracovali zle a svoju prácu sme neposvätili.

Ľudské čnosti v práci

Dobre odvedená práca uvádza do praxe čnosti utvárané láskou. ***Je to prepojenie celého radu čností, ktoré nám pomáhajú posväcovať našu prácu: sila, aby sme vytrvali v práci napriek prirodzeným ťažkostiam a nenechali sa nikdy***

premôcť vyčerpanosťou z návalu práce: striedmosť, aby sme dokázali prekonávať pohodlnosť a sebeckosť, spravodlivosť, aby sme si plnili svoje povinnosti voči Bohu, spoločnosti, rodine, kolegom; múdrosť, aby sme vždy spoznali, čo je vhodné urobiť a bez otáľania sa vrhli do činnosti... A to všetko, znovu to opakujem, z lásky.⁵

Všetky čnosti sú potrebné, pretože tvoria akýsi pletenec, ktorého vlákna sa navzájom spevňujú. Je v nich však istý poriadok: jednotlivé vlákna sa vpletajú postupne, ako keď sa tká koberec.

Nakoľko prvou podmienkou je pracovať, a to dobre, je pochopiteľné, prečo náš zakladateľ zdôrazňuje ***dve ľudské čnosti – pracovitosť a usilovnosť – splyvajúcu v jednu jedinou: do úsilia využívať tie talenty, ktoré každý človek dostal od Boha.***⁶

Tak ako v podobnenstve z evanjelia aj nám Pán zveril talenty potrebné na splnenie poslania, ktoré spočíva v tom, že ho máme vkladať do vnútra ľudských činností tým, že budeme posväcovať svoju prácu. Nemôžeme si počínať ako onen lenivý a zlý⁷ sluha, ktorý talent zakopal. Boh chce, aby sme z lásky k nemu zúročili dary, ktoré nám dal. Preto musíme pracovať usilovne a vytrvalo, starostlivo, kvalitne, s vynaložením maximálneho úsilia.

Pracovitosť a usilovnosť vedú k tomu, aby sme sa zaoberali tým, čo je potrebné, a nie tým, čo sa nám práve chce. **Pracovitý človek využíva čas, ktorý nie sú peniaze, ale oslava Boha. Robí to, čo má, a robí to s presvedčenia, nie z rutiny, alebo aby niečím zaplnil čas, ale ako výsledok starostlivého a premysleného uváženia. Preto je usilovný. Normálne použitie tohto slova *diligente* pochádza zo slovesa**

diligo, čo znamená milovať, oceňovať, voliť ako výsledok starostlivej pozornosti. Nie je usilovný ten, kto sa ponáhľa, ale ten, čo pracuje s láskou a dobre.⁸

Je potrebné bojovať s lenivosťou, hlavnou nečnosťou a **matkou všetkých nerestí**.⁹ Jednou z podôb lenivosti je natahovanie plnenia si povinností,¹⁰ odkladanie toho, čo je náročné a uprednostňovanie vecí, ktoré sú príjemnejšie alebo menej náročné. **Neodkladaj svoju prácu na zajtra**¹¹ radí svätý Josemaría. Niekedy sa totiž **uchylujeme k falošným výhovorkám a sme príliš pohodlní, zabúdame na svoju zodpovednosť, ktorú nesieme na svojich bedrách, uspokojíme sa s tým, že sa zbavíme nejakej povinnosti, necháme sa učičíkať nejakými rozumovými dôvodmi, aby sme mohli sedieť so založenými rukami, a zatiaľ diabol a jeho spojenci si dovolenku nikdy**

neberú.¹² Neslúžime Bohu verne,
keď sa o nás bude hovoriť, že sme
neúspešní, nesolídni,
ľahkomyselní, neporiadni, leniví,
neužitoční.¹³

Odborná práca je priestorom na uplatňovanie všetkých ľudských čností napodobňovaním rokov, ktoré Ježiš strávil v Nazarete. Pokoj a poriadok, radosť a optimizmus, sila a stálosť, vernosť, pokora a miernosť, veľkodušnosť a všetky ostatné čnosti, ktoré tu všetky ani nemôžeme spomenúť, robia z práce úrodnú pôdu, ktorá sa pôsobením milosti premení na plody.

Bez každodenného boja o čnosti sa ľahko môžeme dopustiť chyby tých ľudí, ktorí sa pokladajú za „praktizujúcich“ kresťanov, pretože sa zúčastňujú na náboženských obradoch a trochu sa modlia, ale pritom nechávajú svoj život plynúť viac – menej bez zásad, na hranici

kresťanskej morálky, dopúšťajú sa prehreškov proti spravodlivosti, pravde, poctivosti...

Takáto práca nie je Bohu milá a nedá sa povedať, že bola dobre vykonaná a posvätená, hoci by z ľudského hľadiska priniesla výborné výsledky a technicky by bola dokonalá. Svätý Josemaría stále hovoril, že máme pri práci uplatňovať vieru – že máme byť jej stelesnením! A jednotu života. Toto môžeme dosiahnuť pomocou ľudských čností, *ktorým dáva formu láska.*

Samotné úsilie bez lásky na posvätenie práce nestačí, pretože láska – nadprirodzená láska k Bohu a k dušiam- je podstatou svätosti. Kresťan môže byť veľmi úspešný, ak mu však chýba láska, svoju prácu neposväcuje. V skutočnosti sa ani nedá povedať, či pracuje dobre, pretože láska je v čnostiach, a jej neprítomnosť sa skôr alebo neskôr

prejaví v ich úpadku: v nespravodlivosti, averzii, v hneve, v závisti...

Láska k Bohu nie je nečinný cit. Je to úkon božskej čnosti lásky, ktorá by mala spolu s vierou a nádejou vládnuť v živote Božieho dieťaťa cez uplatňovanie ľudských čností. Iba tak sa môžeme zjednotiť s Kristom, ktorý je dokonalý Boh a dokonalý človek.

.....

Malé veci

Kresťanské čnosti sa pri práci prejavujú a rozvíjajú väčšinou prostredníctvom malých vecí. Samotná pracovitosť, ktorá je pri práci nutná kvôli ostatným čnostiam, neznamená iba veľa pracovať. Nesmieme zabúdať, že zanedbávanie detailov, môže byť to isté ako pracovať bez oddychu a žiť ako perfektný lenivec.¹⁴ Táto čnosť môže

stratiť svoju jedinečnú hodnotu, ak nebudeme dbať na poriadok, do ktorého sa nám možno nechce, na dochvilnosť v začatí a dokončení práce, ak budeme zanedbávať starostlivosť o rodinu a apoštolské činnosti pod zámienkou, že nás práca príliš vyčerpáva. Pred týmto nebezpečenstvom nás ochráni starostlivosť o malé veci: zachováme si tak čistotu úmyslu, pretože veľa detailov zažiarí iba pred Bohom.

Svätý Josemaría hovorieval, že svätosť nespočíva v tom, že každý deň robíme náročnejšie veci, ale v tom, že ich každý deň robíme s väčšou láskou. Tajomstvom každodennej lepšie vykonanej práce sú malé veci: detaily, ktoré sú dostupné pre Božie dieťa, a ktoré dokonale završujú našu prácu.

Niečo iného je „perfekcionizmus“, nedostatok, pri ktorom sa človek snaží o dokonalosť pracovných

výsledkov pre ňu samotnú. Tento nedostatok v sebe skrýva deformované ľudské čnosti, ukážku toho, že sa vytratila celková vízia, cit pre rozvážnosť, ktorý niekedy upozorňuje na to, že lepší je nepriateľom dobrého: snaha dosiahnuť niečo lepšie môže totiž viesť k zanedbaniu iných požiadaviek na dobre vykonanú prácu, napr. dokončiť ju včas. Perfekcionizmus je náhradou dokonalosti, prezrádza sebalásku a domýšľavosť a je potrebné bojovať s ním pomocou kresťanskej pokory, ktorá dokáže rozpoznať vlastné obmedzenia a dôverovať v Boha.

On stvoril všetko z lásky a jeho dielo je dokonalé: *Dei perfecta sunt opera.*¹⁵ Naša práca je **spoluprácou na stvoriteľskom diele**¹⁶ a má byť tiež dokonalá do tej miery, v akej to s pomocou Božou závisí od našich síl.

Svedomitosť v malých veciach je charakteristikou *božského spôsobu* práce Božieho dieťaťa, pretože je prejavom dokonalosti lásky. Je dôležité, aby sme sa naučili byť pri práci kontemplatívni, pretože tak, ako Boh videl, že to, čo stvoril, bolo dobré¹⁷, pozeral na odraz svojej Lásky a Pravdy v tom, čo stvoril -, bude aj naša práca *dobrá* a stane sa prostriedkom na kontempláciu (s nekonečným rozdielom obsiahnutým v tejto analógii), pokiaľ bude nielen do detailu vypracovaná, ale tiež vykonaná s mravnou bezúhonnosťou. Tak sa práca stane modlitbou, a to modlitbou kontemplatívnou, pretože dobre a láskyplne vykonaná práca umožňuje nájsť **ono božské niečo, ktoré sa skrýva v drobnostiach.**¹⁸ Preto náš Otec vychádzal z toho, že **keď nejaký kresťan s láskou vykonáva tú najmenej významnú každodennú činnosť, prekypuje jeho skutok Božím významom.**¹⁹

Naučiť sa dobre pracovať

Nádherná panoráma, ktorá sa pred nami otvára, má byť v našom živote uvedená do praxe. **Nestačí iba chcieť niečo robiť dobre, ale je potrebné vedieť to urobiť dobre.**²⁰

Slúžiť Bohu a ostatným prácou si vyžaduje prípravu a okrem technických schopností aj schopnosti mravné, ľudské a kresťanské.

Ak chceme byť užitoční, musíme slúžiť: tieto slová nám svätý Josemaría kládol na srdce, aby sme nezabudli, že na to, aby sa človek stal dobrým lekárom alebo dobrou gazdinou, nestačí iba „dobrá vôľa“, ale aj vedomosti a čnosti. **Neverím v dobrý úmysel človeka, ktorý sa nesnaží dosiahnuť potrebné znalosti, aby správne splnil zadané úlohy.**²¹

„Odborná formácia“ potrebná na posväcovanie práce nespočíva iba v niekoľkých predchádzajúcich teoretických poznatkoch: sú potrebné ľudské čnosti utvárané láskou. Práve preto trvá odborná formácia celý život a dennodenne sa prehlbuje snahou o rast v kresťanských čnostiach. **Nestačí iba úsilie získať tieto čnosti, ale je potrebné naučiť sa podľa nich žiť. *Discite benefacere*, „učte sa konať dobro“. Je potrebné konať pravidelne i vhodné skutky – úprimnosti, pravdivosti, vyrovnanosti, pokoja, trpezlivosti – pretože iba skutkami sa prejavuje láska a nemožno Boha milovať len slovami, ale *skutočným činom*.**²¹

Táto formácia prebieha výborne v osobnom duchovnom vedení. Ak si dokážeme otvoriť dušu dokorán, môžeme dostať presné rady – niekedy aj odporúčania ohľadom mravných povinností alebo záväzkov

vo svedomí -, pretože Duch Svätý poskytuje cez tento prostriedok svoje svetlo a milosť. Tak isto by sme mali byť ochotní prijímať túto formáciu aj v práci a poučiť sa z toho, na čo nás upozornia ľudia okolo nás. Na to, aby sme dokázali prijať vlastné obmedzenia a pomoc iných, aby sme neboli *ješitní*, domýšľaví a samolúbi, je potrebná pokora a prostota.

Pracovné nadšenie

Veľmi užitočnou vnútornou dispozíciou na to, aby sme sa naučili pracovať, je zápal pre prácu. Je však dôležité mať správnu, nefalšovanú predstavu o tom, aký má byť tento zápal u kresťana, aby sme ho neobmedzili iba na prirodzený sklon.

Striktne vzaté je to túžba slúžiť *svojou prácou* Bohu a ostatným, túžba prispievať vlastnou odbornou

činnosťou k ľudskému pokroku, dávať mu kresťanský zmysel a spoločnosť prežiť kresťanským duchom. V tom tkvie jadro zápalu Božieho dieťaťa pre prácu: prebúda v ňom zápal pre vykonávanú prácu, naplňa ho nadprirodzenou nádejou a udržuje pri živote snahu **premeniť každodennú prózu na báseň, na hrdinský epos.**²³

Tie najobyčajnejšie činnosti už nie sú monotónnym sledom opakujúcich sa skutkov, tak ako nimi neboli ani v životoch Ježiša, Márie a Jozefa v Nazarete. V dobre vykonanej práci objavujeme novú dimenziu a tešíme sa z prítomnosti Boha, ktorý ju schvaľuje a prijíma ako obeť.

Pre Božie dieťa nie je zápal pre prácu iba nejakou záľubou alebo rozmarom. Je to túžba vykonať prácu, od ktorej Boh očakáva, že bude posvätená a že prinesie plody. Preto existuje *profesionálne*

povolanie, ktoré je dôležitou súčasťou povolania nadprirodzeného. Božiu vôľu však nezistíme iba podľa osobných sklonov a schopností – s ktorými sa samozrejme počítajú, ale aj podľa situácie, v ktorej sa nachádzame pôsobením Božej prozreteľnosti, konkrétne podľa našich povinností a zverenej práce.

Celý tento súhrn faktorov tvorí profesionálne povolanie, a nazýva sa „povolanie“, pretože naozaj predstavuje Božiu výzvu zvoliť si podľa osobných okolností čo najvhodnejšiu pracovnú činnosť ako predmet posväcovania a apoštolátu.

V tejto súvislosti je vidieť, ako veľmi sa od pracovného nadšenia líši choroba, ktorej *hovoríme chorobná pracovitost*. To prvé je láska k práci ako prostriedok posväcovania a apoštolátu, to druhé je otročenie modle, ktorú sme si určili za cieľ; môže sa to stať nechtiac, keď

nebudeme naprávať svoj úmysel a namiesto toho sa budeme snažiť o hmotné ciele a hľadať uspokojenie v úspechu.

Svätý Josemaría pred týmto nebezpečenstvom varuje: **postav svoje zamestnanie na miesto, ktoré mu patrí: predstavuje výlučne prostriedok, ako prísť k cieľu; nikdy ho nemožno pokladať, ani zďaleka, za to najpodstatnejšie. Kolko „chorôb“ z povolania zabraňuje spojeniu s Bohom!**²⁴

Naučiť sa dobre pracovať znamená tiež naučiť sa vyhradiť práci jej náležité miesto, ktoré je dôležité, pretože je osou posväcovania v bežnom živote, ale aj tak je to len prostriedok.

Dobre pracujúceho človeka poznať podľa práce. Svätého Jozefa poznali

všetci ako tesára, Ježiša ako tesárovho syna, ***fabri filius***²⁵ a tiež ako tesára.²⁶ Nezachovalo sa nám nič z ich usilovnej, usporiadanej a radostnej práce, žiadna vec, ktorú vyrobili, kvalitne a tak dobre, ako im to dovoľovalo pracovné náradie....., zatiaľ čo Panna Mária sa rovnakým spôsobom starala o domácnosť. Dochovala sa nám však Ježišova vykupiteľská láska, s ktorou túto prácu vykonával, spolu s láskou Márie a Jozefa, ktorí s ním boli jedno srdce a jedna duša. V tom tkvie podstata posväcovania práce.

-
- Vyhňa, č. 698.
 - Por. Cesta, č. 359.
 - Boží priatelia, č. 55
 - Brázda, č. 527.
 - Boží priatelia, č. 72.
 - Tamtiež, č. 81.
 - Mt 25, 26.
 - Boží priatelia, č. 81.

- Brázda, č. 505. Por.
Katechizmus katolíckej cirkvi, č.
1866.
 - Svätý Tomáš Akvinský, S. Th. II-
II, q. 54, a. 2, ad 1.
 - Cesta, č. 15.
 - Boží priatelia, č. 62.
 - Tamtiež.
 - Brázda, č. 494.
 - Dt 32, 4 (Vg).
 - Por. Katechizmus katolíckej
cirkvi, č. 2427.
 - Gen 1, 10 a nasl.
 - Rozhovory, č. 116.
 - Tamtiež, č. 116.
 - Ísť s Kristom, č. 50.
 - Tamtiež.
 - Boží priatelia, č. 91.
 - Ísť s Kristom, č. 50.
 - Brázda, č. 502.
 - Mt 13,55.
 - Por. Mk 6,3.
-

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/pracovat-svedomito/](https://opusdei.org/sk-sk/article/pracovat-svedomito/)
(09.04.2026)